

Шочмо эл, порылык да чын верч!

Будь готов!

41-ше (3585) №,
2022 ий 14 октябрь,
кугарня.

Ямде лий

1933 ий 1 февраль годсек лектеш.

0+

Келге шинчымаш – эрласе ўшан

Фотом лицейин архивше
Ғыч налме.

19 октябрь –
Лицейтын всероссий-
ский кечыже.

Советский район Ургаш лицейыште 126 ўдыр-рвезе биолого-химический да кадет направленийла дене тунемеш. Нуно тунеммаште, спортышто республикыште ик эн ончыл верыште улыт. 11-ше классыште тунемше-влак Руслан Фёдоров, Дана Борисова, Олеся Пакеева (снимкыште) чолгалыкышт дене поснак ойыртемалят.

Ўдыр-шамыч биологий ден химийым келгын тунемыт. Химий урокышто түрлө опытым эртараш келша. Лицейыште эртаралтше чыла гаяк мероприятийышке ушнат. Олимпиадылаште ушакылыштым тергат да сеныше-влак радамыш лектыт. «Добро» волонтер толкынышто поро пашам шуктат.

Руслан Фёдоров физике ден математикылан шўман. Физике дене районысо олимпиадыште сенген, республикысе йыжыгышке ушнен. «Бимедианы четырёхугольника», «Физика в игрушках» проект пашаже-влак дене сенышыш лектын. Спорт дене пенгыде кылым куча. Яра жапыште историйым келгын шымла.

– Туныктышо-влакклан келге шинчымашым пуымыштлан – кугу тау. Ўшаныштым сулена, шонена, – ойлат ўдыр-рвезе-влак.

Х.АЛЕКСАНДРОВА.

ПОДПИСКЕ

Пагалыме
лудшына-влак,
2023 ийын икым-
ше пелийжылан
«Ямде лий» газет-
лан возалтса.

Ак –
403 тенгеат 32 ыр.

Индекс –
П4696.

Индекс –
ПМ874.

«Ямде лий» +
«Кугарня» ком-
плектын акше –

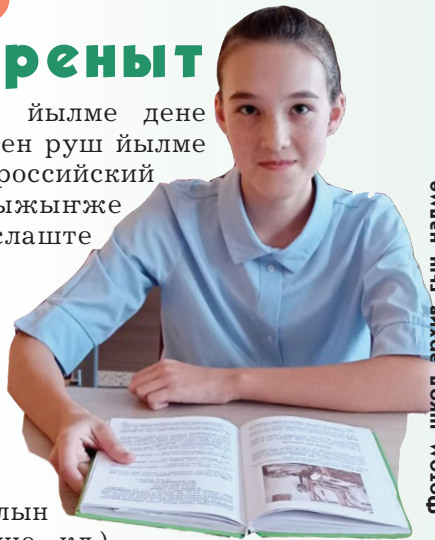
977 тенгеат 22 ыр.

Верласе связь отделени-
йышке (почтыш) вашкыза!

Рекламе.

Эн сылнын сереныт

«Руш тўвыра нерген шочмо йылме дене возымо да шочмо тўвыра нерген руш йылме дене серыме сочинений» всероссийский конкурсын республикысе йыжынже мучашлалтын. 4-11-ше класслаште тунемше-влакын пашалаштым ныл тўшкалан пайлен, сеныше-шамычым палемденыт. Чылаже 16 паша аклалтын. Рушла возышо-влак коклаште Волжск олесе 10-шо номеран школ гыч Сабира Сиразиева (4-ше кл.), Софья Фурзикова (9-ше кл.), 4-ше номеран школын тунемшыже Белла Бланк (7-ше кл.), 2-шо номеран Медведево школ гыч Софья Айглова (11-ше кл.) ойыртемалтыныт. Шернур район Лажъял школын 7-ше классыштыже тунемше Елена Овечкина (**снимкыште**) марла серыме пашаж дене сенышыш лектын.

Фотом школ архив гыч налме.

Л.НИКОЛАЕВА.

«Кече-Солнышко» журналын тўн редакторжо, Марий Эл Республикысе тўвыран сулло пашаенже **Светлана Дмитриевна ГРИГОРЬЕВАМ** 55 ийым темымыж дене шокшын саламлена.

Саламлена!

Пенгыде тазалыкым, пашаште да усталык корныштет у сенымашым, пагалымашым, чон ласкалыкым да тыныс илышым тыланена. **«Ямде лий» газет редакцийын пашаенже-влак.**

1811 ий 14 октябрьыште М.И.Кутузовын вуйлатыме руш войска Руцук ола (Болгарий) воктене турко армийым кырен шалатен.

Историйым шергалына

1813 ий 18 октябрьыште Лейпциг ола (Германий) воктене «Битва народов» кредалмаш лийын. Руш армий да тудын союзникше-влак Наполеонын войскажым сененыт.

Чавайным шарнен

Школыштына С.Г.Чавайным шарныме лўмеш сылнымут касым эртаренна. Тунемше-влак (**снимкыште С.Долонина дене пырля**), серызын икмынар произведенийже почеш сўретым сўретлен, изирак ончерым

чумыреныт. Ангелина Бодрова ден Валерия Чемешева Сергей Григорьевичын илыш корныж дене палдареныт.

4-5-ше класслаште тунемше-шамыч почеламутым сылнын лудыныт. Александр Федотов блок-флейте дене марий семым сылнын шоктен. Тунемше-влак шуко ум пален налыныт.

С.ДОЛОНИНА, Л.ПАВЛОВА.
Медведево, Руэм.
Фотом школ архив гыч налме.

Российысе увер

3-14 ияш ўдыр-рвезе-влакым **«Новый дорожный знак глазами детей»** всероссийский сўрет конкурсышко ушнаш ўжыт. Корно палым сўретлыман да konkurs@fond-edykina.ru адрес дене электрон почтыш **14 ноябрь марте** колтыман.

Тўрлө предмет дене шинчымашдам тергынеда? Тугеже тунемше-влакын **«Высшая проба»** всероссийский олимпиадышкышт ушныза. Olymp43.hse.ru сайтышке йодмашым колтыза. Икымше йыжын **11-27 ноябрьыште** эртаралтеш.

1-11-ше класслаште тунемше-влакын **«Знаешь! Научи!»** научно-популярный всероссийский конкурсым увертареныт. Келшыше темым ойырен, кум минуташ видеом войзыман. Тўрыс уверым vsekonkursy.ru сайтыште ончыман.

Марий Элысе увер

Марий Эл Республикысе транспорт да корно озанлык министерствын увертарыме **«Транспорт будущего»** сўрет конкурсыш 2-15 ияш ўдыр-рвезе-влак ушнен кертыт. Пашам Йошкар-Ола, Брюгге урем, 3-шо пōрт адрес дене **20 октябрь марте** колтыман.

Йырвелым шымлаш йōратыше ўдыр-рвезе-влак, **«Человек. Природа. Творчество»** республикысе конкурсышко ушныза. Янлык, кушкыл, понго да моло нерген шымлыме пашам возыза. Йодмаш ден пашам marecolcenter@mail.ru адрес дене электрон почтыш **20 октябрь марте** колтыза.

Т.Евсеев лўмеш Национальный тоштерыште **«Трагедия народов»** мультимедийный ончер почылтын. Тудым Москосо Сенымаш тоштер ямдылен. Кугурак класслаште тунемше-влак **1 декабрь марте** ончен кертыт.

Тўшка паша лектышан

Йоча-шамыч, Школьник-влакын россияйсе толкынышкышт ушнен, түрлө направлений почеш пашам ыштат. Звенигово район Шолэнгер школышто ўдыр-рвезе-влакым М.С.Виногорова вуйлата (снимкыште йоча-влак дене пырля). Поро пашам ыштымашым ик эн ончыл верыш шындат.

– «Вместе» волонтер отрядым 2021 ийыште чумырмо. Тушко 11-17 ияшлу тунемше ушнен. Нӧргӧ улына гынат, пашана дене лӱмнам сулена, шонем. Ме, поро пашам тӱшкан шуктен, еӵ-влаклан куаным кондена. Шонгыен-шамычлан полшена, школ кумдыкышто, памятник йыр арулыкым эскерена. РДШ-н эртарым чыла гаяк акцияшкыже ушнена, – ойла Марина Святославовна. – Ўдыр-рвезе-влаклан кеч-могай пашам лӱдде ӱшанем. Шоньмашна ятыр, нуным илышыш шындарена.

Ушемын чолга еӵже-влак Юля Петрова, Ксения Феофанова, Мария Михайлова,

Изи ошкыл – кугу сенымаш

Кира Ягодарова түрлө аланыште шкеныштым тергат: проектым возат, конкурслаште мастарлыкыштым ончыктат. Лидер улмыштым лагерьыш, слётыш, конференцияш коштын пен-

гыдемдат. Изирак класслаште тунемше шольо-шӱжарыштым волонтер лияш кумылангат. **Е.ИВАНОВА.**

Фотом школ архив гыч налме.

«Поро серыш»

Школьник-влакын россияйсе толкынышт «Добрые письма» всероссийский акцияш увертарен. Украинаштыште спецоперацияштыште улшо салтак-влак дене кугешныме, нуным вучымо нерген серышым возыман, открытым сӧрастарыман.

2-шо «А» классыште тунемше-влак (**снимкыште**) акцияштышке ушненит. Южышт кок-кум серыш дене возенит. «Пагалыме салтак! Мый изи олан тунемшыже улам. Шочмо элнам аралымылан тыланет кугу таум ойлынем. Ме тендам мӧӱгӧ вучена. Таза пӧртылза», – серен ик тунемше.

Фотом школ архив гыч налме.

Т.ОКУНЕВА.
3-шо номеран
Звенигово школ.

Эн шерге

Школыштына «Разговоры о важном» класс шагатым түрлө теме почеш кажне арнян эртарена. Ачан кечыже вашеш «Отечество – от слова «отец» темым тарватенна. Кажне тунемше ачаж дене палдарен. Тиде пайремым шукерте огыл палемдаш тӱналынна. Тудын шочмо историйже мемнан кугыжанышын эртыме корныж дене кылдалтын. Кызытсе пагытыште ешын да илыш-йӱлан эн шерге поянлыкшылан шотлалтеш.

Тунемше-влак.

Марий Турек,
Марий Пыламарий.

Конкурс

Школьник-влакын россияйсе толкыныштын увертарыме «Спектакль для мамы» всероссийский конкурсыш 8-11 ияш вич-латик еган усталык тўшка ушнен кертеш. Кум танас уло: «Театр теней», «Театр живого действия», «Кукольный театр». Ямде видеом «ВКонтакте» соцылыш #РДШ, #СпектакльДляМамы22 хэштегла дене верангдыман. Йодмашым **15 ноябрь марте** колтыман.

Тўрыс увер – рдш.рф сайтыште.

Капкылым вянда, кумылым нёлта

Физкультура

– Мый кумшо классыште тунеммем годым спортлан шўмакынам. Туран лўйкалаш тунемынам, биатлон дене кылым кученам. Ола гыч ялышке илаш куснымеке, тьгай йон йомын. Кызыт мый волейбол дене модам, куржсталам, – оила Даша.

Ўдыр арнялан кум-ныл гана тренировкыш коштеш. Физкультурым туныктышо В.А.Белкин ончыко лўдде каяш, сенымашке шуаш тарата. Лектыш изи огыл. Тений майыште эртаралтше «Лўдыкшыдымылык школ» тагасымашке команде дене

ушненыт да районышто сенгышыш лектыныт. Физкультурникын кечыжлан пўлеклалтше тагасымаште кумшо лийын. Пистолет, винтовко гыч лўйкалымаште ятыр гана ойыргемалтын.

– Спорт кумылым нёлта, ойгым мондаш полша. Чонемлан биатлон лишыл. Олашке тунемаш кайымеке, тудын дек узш пўртылаш йон лиеш, шонем. Спорт көргө вянд лияш, нелылыкым куштылгын сенаш туныкта. Тудын пайдаже ятыр, садлан шке такаш ўдыр-рвезе-влакымат

ушненыт да районышто сенгышыш лектыныт. Физкультурникын кечыжлан пўлеклалтше тагасымаште кумшо лийын. Пистолет, винтовко гыч лўйкалымаште ятыр гана ойыргемалтын.

спорт дене кылым кучаши ўжам, – оила Даша.

Х.АЛЕКСАНДРОВА.

Изи, да туш

Баскетбол дене «Локобаскет» чемпионат Советский районышто икымше гана эртаралтын. Тушко Ёрша, Кужмарий, Михайловка, Советский посёлкысо кумшо номеран школла гыч команде-влак ушненыт. Ёрша школын ўдыр-жў-шамыч капышт дене изирак улыт гынат, кокымшо верым сенен налыныт. Нуно физкультурым туныктышо Владимир Николаевич Бусыгинлан сайын ямдылымыжлан кугу таум ойллат. Ўдыр-влакым саламлена!

Советский, Ёрша.

Р.АНТРОПОВА.

Могай мече дене баскетбол дене модыт!

Сенымаш

Мўнгў – пўлек дене

Ме, Сотнур школын тунем-шыже-влак (снимкыште), Анапыште эртаралтше «Президентский спорт модмаш» всероссийский спорт тагасымашын финалыштыже Марий Элын чапшымы араленна. Тушто Россияын 83 регионжо гыч самырык спортсмен-влак тагасеныт. Ме волейбол, баскетбол, теннис дене модынна, куштылго атлетикыште вий-куатнам ончыктенна. Команде дене 34-ше верыш лектынна. Личный зачётышто рвезе-влак коклаште эн шуко очком мемнан школ гыч Александр Иванов поген. Тудо икымше верым сенен налын. Ўдыр-влак коклаште мый кумшо лийынам. Мўнгў нёлталтше кумыл дене пўртылынна.

Алёна ЧАПИШЕВА.

Волжский район.

Фотом школ архив гыч налме.

Марий ялыште - марий шўлыш

Ача, ачай, ачий, пелаш... Тыге ойлат ешыште пөръенгым. Тудо суртышто ожнысек оза лийын. Пөртым чоен, сонарышке коштын, ешым йүктен-пукшымо, тудым аралыме нерген шонен. Ача-влак кызытат ешын пиалже, волгыдо ончыкылыкшо верч тыршат. Нуно виан, патыр, лүддымө, тыгодым умылышо, поро кумылан, пашаче улыт. Лач тыгай поро шомакым ойла пелашыж нерген Татарстан Республик Актаныш район Йүштө Памаш села гыч А.А.Петрова.

Ончыкылык илышлан ямдылат

Алина Анатольевна ден пелашыже Эдуард Анатольевич Суарметов, вашла йоратен, пагален, умылен, латвич ий наре илат. Коктынат верысе школышто пашам ыштат. Ава тўналтыш класслам туныкта. Ача оролан шога. Ешыште чыланат марла яндарын кутырат. Икшывышт Йүштө Памаш школышто шинчымашым погат. Павел кандашымше классыште тунемеш, Марианна – визымшыште. Платон тений парт коклашке икымше гана шинчын. Йоча-шамыч марий мурым, куштымашым йоратат. «Ший памаш» ансамбльыште мастарлыкштым йоча-сад гычак таплат.

Павел тўрлө конкурс ден мероприятийышке ушна. Ик эн кугу сенымашыжлан «Если бы я был Президентом» всероссийский конкурсын заочный йыжыныштыже сеныше-влак радамыш лекмыжым шотла. Рвезе келге шонымашан эсsem возен. Яра жапыште сўретлаш моткоч йората. Павел ача-аважлан сурт сомылкам ыштатш полша. Июнька ден Снежка каза-влакым, кроликым, ўшкыжым онча.

Марианна изаж семынак сўретлаш кумылан. Тўрлө мультфильмысе герой-влакым воза. Коваштын, Ирина Тимиряновнан, мастарлыкше нунылан куснен, очыни. **Платон** шольыж дене когыныштын

сурт сомылкашт уло: чывым пукшат, кенжежым чывигым, лудигым оролат.

– *Шочшына-влакын конкурсышто сенымашышт тўн огыл. Тўнжө – мастарлыкым поэтыт, ең-шамыч дене кутырен, кылым муын моштышт. Торашке тунемаш каят гын, нунын пелен лийын огына керт. Ончыкылык илышлан парт коклаште шинчыме годымак ямдылалтман,* – ойлат ача-ава.

16 октябрь – Ачан кечыже.

Калык вургем сенымашым конда

Ешыште марий шўлыш озалана. Йоча-влак кугезе коча-коваштын йўлаштым, пайремыштым палышт манын тыршат. Чыла гаяк марий пайремым: Шорык-йолым, Ёярням, Семыкым, Сортам – пайремлат. Кўсотышко кумалаш коштыт.

Суарметовмыт (**снимкыште**) марий тўвырам палымыштым фотоконкурслаште ончыктат. Марий тувырым чиен, келшыше верым ойырен, сылне фотографийым ыштат. «День России», «Авай дене пырля», «Ава да икшывыже-влак – калык вургем дене», «Тувыремже пеш мотор» да моло конкурслаште сенышыш лектыныт.

– *Йоча-влак ош тўняшке мемнам алмашташ толынныт. Нунын кидыште – марий йылмын, марий тўвыран, йўлан ончыкылыкышт. Ожнысым жаплен, пален кушкышт манын, ме, ача-ава-шамыч, тыршышаш да примерым ончыктышаш улына,* – ойлат Алина Анатольевна ден Эдуард Анатольевич.

Х.АЛЕКСАНДРОВА.
Фотом еш архив гыч налме.

Ача

Поро, лүддымө.

Арала, полша, туныкта.
Мыланна примерым ончыкта.

Энертыш.

Архип НИКОЛАЕВ.
Морко, Шўргыял.

Уста ачан эргыжат пашаче.
Калыкмут.

Синквейн

Таза лий!

Ачамын лўмжө – Сергей Германович Романов. Тудо сарзе: шочмо элнам арала. Ачам изирак капан, шемалгырак чуриян, шемшоптыр гай шинчан. Нельылык деч огеш лүд. Шуко пала, каласкалымыжым колыштын, шерет ок тем. Йоча жапше нерген шарналтымыже поснак онай. Ачамын поро шомакше, шыргыж ончалмыже чоным ырыктат. Таза лий, ачай!

Волжский, Карай.

Даниил РОМАНОВ.

Марий семүзгар

Шыжывучым, але вес семынже ўдырвучым, тўтыретпуч (ончо: «Ямде лий» 32-шо №, 2022 ий 12 август) семынак ямдылат. Семүзгарын йўкшў торашке шергылтын. Садланак сонарзе, чодырам руышо да волтышо-влак шыжывучым кучылтыныт. Ўдыр-влак ўдырвучым шыжым пуалтеныт. Нуно кушкын шумышт, марлан лекташ ямде улмышт нерген шижтареныт. Ўдырѐн марлан кайымыж годым ўдырвучшым пеленже нангаен. Тўн шотышто шыжывучым шыжым, пасу пашам пытарымеке, Угинде пайрем годым пуалтат.

Шун гыч ненчыше мастер

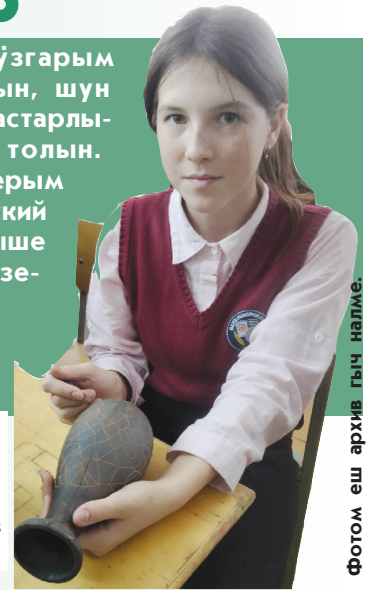
Ожно марий калык сурткўргў ўзгарым пу гыч пўчкеден, уа гыч тодын, шун гыч ненчен. Уста ег-влакын мастарлыкышт тукум гыч тукумыш куснен толын.

Мастар-влак шун гыч тўрлў арверым кызытат ненчат. Иктыже – Советский район Ўшнўр селаште илыше В.Г.Окунев. Тале кидмастар ўдыр-рвезе-влакым ты пашалан туныкта. Ўшнўр школын тунемшыже Мария Петрова (снимкыште) Владимир Геннадьевич нерген шымлымаш пашам возен.

– Шун гыч ненчыме нерген материалым эн ончыч интернетыште, газет ден журналлаште кычалынам.

Вара кидмастар дене шинчаваш кутыренам, – ойла Мария. – Владимир Геннадьевич кидпашалан кугыег-влакым ончен тунемын. Икымше шун шўшпыкым йочаж годым ыштен. Кызыт школышто «Художественный керамике» кружокым вўда. Мыят тушко уло кумылын коштам.

Уста кидмастар ненчаш йўршў шуным Марий кундемыште кычалын. Кундыштўр ял воктене пелганде шуным

Фотом еш архив гыч налме.

верештмеке, пашалан тудым кучылташ тўналын. Тудын шўртнў кидше дене ыштыме арвер-влакым конкурслаште, тоштерлаште ужаш лиеш.

– «Мастар пашам шинчам куменат ыштен мошта», – ойлат калыкыште. Тиде ой Владимир Геннадьевичлан чынжымак келшен толеш. Ме тудын дене кугешнена, – ойла чолга ўдыр.

Е.ИВАНОВА.

Тоштерышке – унала

Фотом тоштерын архивше гыч налме.

Морко район Коркатово лицейын 5-7-ше класслаштыже тунемше-влак (снимкыште) М.Казаков лўмеш тоштерыште уналаштыныт. Экскурсий деч вара тоштер пашаен-влак «Сўанватым чиктыме радам» ден «Шўвыр йўкеш» программалам темленыт. Марий ўдырамашын сўан вургемже нерген лончылен каласкаленыт. Ший ўзгаржым шергалын шымленыт, чиен онченыт. Шўвыр, тўмыр нерген келгын пален налыныт. Мучашлан ўдыр-рвезе-влак, кум командалан пайлалтын, рушла возымо почеламутым марлашке кусареныт. Йоча-влак жапыштым пайдалын да веселан эртареныт.

Г.СОШИНА.

Тўвыра поянлык

Мо тыгай тўвыра поянлык? Мыйын шонымаште, тиде тоштер. Акрет годсо ото-влакым, кумалме верлам тўзатат. Тиддеч посна тўвыра поянлыклан тошто марий семўзгар-влакым шотлем. Нуным арален кодымаште да самырык тукумлан палдарымаште Октябрьский ялсоветыш пурьшо яллаште чот тыршат. Ты сомылым кидмастар П.П.Эчейкин тўналын. Кўчыкэгер ялеш верланыше М.Казаков лўмеш тоштер да клуб пашаен-влак кызыт Пётр Павловичын пашажым шуят. Йоча-влакым тўрлў семўзгар дене шокташ туныктат.

Ксения БУТЕНИНА.

Морко, Эгерсола.

Россий Федерацийысе цифровой виангмаш, связь да массовый коммуникаций министерствын окса польшыж дене лукмо.

Урок келша

Мыланем математике урок келша. Туныктышына Надежда Владимировна Степанова сайын туныкта, чыла радам дене да раш умылта-ра. Мый задачым ышташ йоратем. Пример ден уравнений-влак моткоч куштыл-гын чучыт. Всероссийский тергыме пашалан вашке ямдылалташ тўналына. Садлан чыла умылаш да шарнен кодаш тыршем. Ончыкыжым ала тале математик лиям?

Маша ПЕТУХОВА.

Йошкар-Ола, Национальный сымыктыш гимназий.

Шинчымашет терге!

Могай
понго эн
ончыч
лектеш?

**15 октябрь —
Понгын кечыже.**

Фотом
еш архив
гыч нэлме.

Айда, йолташ,
пырля чодыраш
Яндар юж дене шўлалташ.
Кў понгым ондакрак муэш —
Лач тудо молодец лиеш.
Снимкыште: Андрей Соловьёв.
У Торьял, Токтарсола.

Ах, шыже!

Медведево район Руэм школышто «Шыже фантазий» ончер эртаралтеш. Тунемше-влак, тўрлў поделкымымдылен, тўшка пашашке куанен ушнат.

Авторын фотожо.

1-ше «Е» классыште тунемше йоча-влакым снимкыште ужыда.
Л.ПАВЛОВА.

Покшым возеш

Акrostих

Покро тылзын,
Озымшудо гын вуйжым нўлта.
Курык тайыл ден понго-влакын
Рўжге «совым кырымышт» шокта.
Онтым пуйто кадыртен,
«Палыза мемнам!» ойлат.

Кече пуйто йомын пыл коклашке,
Ынде шўлыкын коеш марий пўртўс.
Ломбо ден укшла чаранше,
Мемнан ялыш пурыш шыже тўс.
Ешара ик лаштыкым илыш книгашке.

**«Русская словесность»
кружокын егже-влак.
Волжский, Сотнур.**

— Ачай, тый шинчам петырен возен моштет?
— Моштем.
— Тугеже шинчатым петыре да дневникышкем кидпалетым шынде.

**15 октябрь
16:00**

М. Шкетан

**АЧИЙЖАТ,
АВИЙЖАТ...**

Драме

/Эх, родители!..

Рекламе.

12+

Сылне пагыт

Уремыште — шыже.
Мардеж йўдвел гыч пуал колта, капкылым чытырыкта. Туге гынат шыже — мотор пагыт. Тудлан сылне тўсым лышташ-влак пуат. Кажне пушенге тўрлў чия дене леведалтын. Тыгай мотор пўртўсым ончен, чон куана. Ятыр жапым яндар южышто эртарыме шуэш.

**Ксения КРАСНОВА.
Морко, Коркатово.**

Лышташ-
влакым
чиялте.

«Ямде лий» газет
Тўн редактор
Л.Н.ГРИГОРЬЕВА.
Индекс: П4696.
Тираж 1550 экз. Заказ
Формат — А-4-8.

https://vk.com/yamde_lii
<https://t.me/yamdelii>
E-mail: yamde_lii@mari-el.ru
(документ кагазлан),
yamde_lii@mail.ru
(автор-влаклан)
Сайтын адресше: yamdelii.rf

УЧРЕДИТЕЛЬ-ВЛАК: Мари-
рий Эл Республикысе
культура, печать да калык-
влакын пашашт шотышто
министерстве, «Кугарня»
газет» кугыжаныш унитар-
ный казна предприятий.

Газетым редакцийыште по-
гымо да верстатлыме, «Мари-
рий Эл Республикысе
Правительствын типографийже» ООО-што ямде оригинал-
макет гыч савыктыме. Типографийын адресше: 424000,
Йошкар-Ола, Комсомольский урем, 112.

Газетым Кыл, информационный тех-
нологий да массовый коммуникаций
сферым эскериме шотышто федераль-
ный службын Юл кундем федеральный
округысо управленийышытыже регис-
трироватлыме.
Номер — ПИ № ТУ52-01335,
2021 ий 29 сентябрьыште пуымо.

0+

Печатьыш пуымо жап —
14-00,
фактически — 13-00

Авторын да редакцийын шоныма-
шышт тўрлў лийын кертыт. Серыш-
влак мўнгеш огыт колталт.
Ак — кутирен келшыме почеш.

Редакцийын да издательнын адресше:
424006, Йошкар-Ола, СССР Вооружённый
Вийын 70-ше идалькыше урем, 20-шо пўрт.
Тел. 8(8362) 45-22-82(факс).

У КОНКУРС

Алина СУББОТИНА
ден **Наташа**
ТОКУНОВА.
Морко, Эгерүмбал.

«Шүдө тенгет ынже лий, шүдө йолташет лийже», – ойлат калыкыште. Тенданат йолташда ятыр, шонена. Школышто ик парт коклаште шинчеда, ик кружокыш але секцийыш коштыда, уремыште пырля модыда, канеда але пайремым ыштеда.

Мотор фотом ыштыза да https://vk.com/yamde_lii түшкашке сооб- щений дене колтыза. Паша-влакым газетеш да группеш верандена. Эн шуко лайкым погышо постын озаже сенгышыш лектеш. Түткө лийза! Йүкпышө «Ямде лий» – марла йоча газет» түшкан под- писчикше лийшаш.

Ешартыш лайкым кузе погаш?

400 лайк:

2023 ийын икымше пелийжылан «Ямде лий» газетлан почто гоч подпискым ышташ да квитанцийжым але тудын копияжым редакци- йышке колташ.

200 лайк:

электрон под- пискым ышташ. 89027382237 номер дене Сбербанкыш оксам кол- таш але тиде номерыш- ке 150 тенгем пышташ. Электрон почтыдан адресным возен колташ ида мондо. Редакций гоч подпискым ыштышат тынар лайкым налеш.

Ушештарена:

мыняр шукрык подпискым ыштеда, тунар шукы- рак лайкым погаш йон лиеш. Тугеже газетлан возалташ родо- тукымдамат ушен кертыда.

Фотом 23 декабрь марте колтыман.

Сенгышым Йүштө кугыза деч чапле пөлек вуча.

Шола могырыш чонгештыше мүйш-влакым йошкар карандаш дене корыза.

Понгым корзингаш оптыза.

Йоча-влак, сүрет могай йомак гыч! Вера КУВШИНОВАН сүретше. Волжский, Сотнур.

Кроссворд

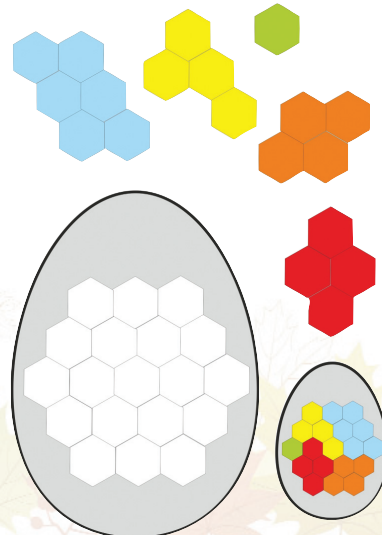
2. 7 октябрьыште Совет Ушем Герой Сергей Романович Суворовын шочмыжлан 100 ий темын.

6. Шола гыч пурлаш-ке: 2.С.Суворов профессийже дене кӧ лийын? 4.Сергей Романович нерген «Чолга шүдыр» повестьым возышо писатель. 5.Тиде ялыште Геройын бюстшо уло. 6.Марий рвезын подвигше нерген эн ончыч могай газетыште возымо? 8.С.Суворов нерген очеркым возышо марий писатель. 10.«Гордая фамилия» очеркым серыше руш писатель.

Кўшыч ўлыкӧ: 1.Сергей Кугу ... ялеш шочын. 3.Суворовын лўмжӧ. 5.Геройын ачаже могай лўман колхозым чумырен? 7.Политрукын фамилийже. 9.Геройым кушан тойымо?

Тенгече Катян шочмо кечыже лийын. Таче – кугарня. Катя шочмо кечыжым могай кечын палемден?

Ужаш-влакым, пўчкын луктын, ўлыл сўретысе гай пижыктыза.

В.СМИРНОВ ямдылен.

Интернетесе сүрет-влакым кучылтмо.